

Betreft BMA Hellmachines

Zeer geachte heer van de Pol,

Daar ik door mijn verblijf in Indië zelf de zaak niet in het oog kan houden, verzoek ik U bij een eventuele nieuwe bestelling van Hellmachines de volgende eischen te willen stellen:

- 1e. Alles voor 100% tropenfest.
- 2e. Verzekering van het instelmechanisme van het schrijfsysteem, zoodat het niet uit zich zelf (door trilling) kan terugloopen en het schrift onleesbaar wordt.
- 3e. idem voor synchronisatie-regeling, waardoor het schrift door trilling scheef gaat loopen.
- 4e. de inktrol moet op kogellager loopen. Is de wrijving te groot dan blijft de rol stilstaan, de schrijfspindel wordt niet geïnt en het schrift wordt niet leesbaar.
- 5e. Geïsoleerde stekkerbusjes voor aansluiten toestel en hoofdtelefoon vervangen door z.g. entree's met een normale stekkerbusafstand van 19 mm..
- 6e. Alle bouten en moeren zkeren met veerringen en daarna met verf. Bij de laatste toestellen was ik drie dagen bezig om alles weer vast te zetten. Ik kan mij nu indenken dat het apparaat in Indië niet goed aankwam.
- 7e. Betere ventilatie. B.v. grote gaten aan onderzijde afgedekt met fijn gaas, bovenzijde met heel fijne perforatie of iets dergelijks, de perforatie aan de achterzijde vervangen door fijn gaas.
- 8e. Bij elk apparaat een schema en duidelijke beschrijving en bedieningsvoorschrift.
- 9e. Bij elk apparaat reserve onderdeelen en wel enige viltrolletjes, schrijfmesje, schrijfspindel, en van alle tandraden 1 stuks, koolborstels, reserve houder voor viltrolletje, zekering en verlichtingslampje.
- 10e. Doeltreffender verpakking. De kisten zijn mooi, maar er is geen schokbrekend materiaal gebruikt.
- 11e. De afname afhankelijk te stellen van beproeving en goedkeuring op de fabriek, vóór de verzending.

De punten 1 t/m 5 zijn de fabriek bekend, ik ben er echter nog niet gerust op. De andere punten zijn naar aanleiding van onze jongste ervaringen. Mochten zij aan deze eischen niet willen of kunnen voldoen, dan is er nog een Italiaansche fabriek die Hellmachines maakt, zeker net zoo goed en niet duurder. Ook zou U nog contact op kunnen

nemen met Siemens, want er is sprake van dat zij weder gaan draaien en weer Hellmachines gaan maken. Dan is er nog een Amerikaansche fabriek, vermoedelijk de American Teletype Company te Chicago, die aanmerkelijk goedkoper zullen zijn, nadere bijzonderheden heb ik helaas nog niet kunnen krijgen.

Welke kinderziekten het nieuwste type EMA hellschrijver zullen vertonen weet ik natuurlijk niet, daar ik ze nog niet gezien heb. Maar bij grondige wijzigingen komen altijd nieuwe moeilijkheden voor, die echter met punt 11e. te gebruiken ons behoeden voor verrassingen. Een afname afhankelijk van keuring werkt bovendien preventief en zal voor de fabriek aanleiding zijn om te zorgen dat alles voor 100% klopt, temeer als zij weten, dat degene die keurt zich niet in zijn handen zal laten stoppen.

Wat betreft het aanbod van de EMA om een proefapparaat te sturen, adviseer ik U het aanbod te accepteren, doch nog niet te koopen. Laten wij het eerst maar eens rustig uit proberen. De tijden zijn gelukkig iets aan het veranderen, afgezien van deviezen moeilijkheden, geloof ik dat we maar niet meer alles behoeven te accepteren wat zij kwijt willen. Hoewel de prijs lager wordt, geef ik toch de voorkeur aan ingebouwd filter, hiermede is het nog wel mogelijk een lastige storing uit te zeven. Ook start-stop-automaat is wel gewenscht. Nu zouden wij er misschien buiten kunnen, doch later komt er een tijd dat hij wel nodig is. Bovendien is het toch een groot gemak. Zonder deze automaat moet men het toestel beslist met de hand aanzetten. Door onvoorziene omstandigheden bv. het stilstaan of achterloopen van een klok is men iets te laat en mist het begin van een lang bericht, dat daardoor over het algemeen waardeloos of indien mogelijk nagevraagd moet worden. Dit brengt mij gelijk op het idee, dat het om deze reden bij toekomstige Helluitzendingen onzerzijds ^{wel goed kan zijn om} aan het begin van een uitzending altijd het kortste en minst belangrijke bericht te geven.

's - Gravenhage, 5 December 1947

Siemens